

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön Augustus 15^{kén} 1833.

Megjelen Itársával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön: Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Buda-pestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

AZ ELŐFIZETŐ SZÉPNEM.

Buday Maria, özv. Rácز Sámuelné.
Dobsa Johanna, Buday Károlyné.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' szép Karolina, mint Huszár-Ezredes,
vagy: a' nemes gondolkozású Kalmárné.
(1830-ik évi történet.)

A' szép, és jeles erkölcsű Karolina Majna melléki Frankfurtban, 1784-ben született. Atyja franczia nyelvtanító levén, minden szorgalmát és költségét egyetlen egy gyermeke finom nevelésének megszerzésére fordította. Sikerült-is iparja; — mert Karolina már 13-ik évében minden szépnemi munkákban gyakorlotta, 's ügyessé, — a' franczia nyelvben, és számolásban-is egész megalégedésig jártassá lön. Testalkatja magos és jó növésű, arcvonásai kellemesek 's igézők, szeretettel teljes szelid tekintete, méltóságos magatartása, egyszerű de tiszta 's takarékos öltözete, szépen domborodott keble, erőltetés nélküli természetes járása a' serdülő ifiaknak csudákozását, a' megállapodott korú férjfiaknak figyelmét, 's az őszkornak örömet magára vonta, mind ama tulajdonokkal fel levén diszesítve, mellyekkel a' valódi kellem, és szívérdék birhatnak.

Szülőinek elhunytok után Straszburgba utazott anyja testvérehez, — ki ott egy gazdag borkereskedőnél és fogadósnál bormérőnei szolgálatban volt. Alig tölte-el a' szép Karolina néhány napokat nénjénél, — 's még jövendőbeli sorsa iránti értekezéseiben elméjét meg se határozható, — már-is környékezé őt az imádó fiatalság serege. A' sok

kedveskedni vágyók között vala egy ifjú kalmár, ki naponkint keresé az alkalmat a' szép Karolina kezének 's szívének megkérésére. Ez, szívének tiszta szerelmű ingerétől ösztönöztetvén, egy késő estve a' szép Karolinához belép, kit-egyedül találván szobájában, imigy szállita-meg:

Kalmár: Csak így magánosan szép angyal?

Karolina: Engedelmet kérek, én szép nem vagyok, annál kevesbbé angyal. Mivel szolgálhatok?

Kalmár: Szeretetre méltó személyével.

Karolina: Azzal ugyan kevés szolgálatjára lehetnék, mert én szegény leányka vagyok.

Kalmár: Szegény; — azonban igen gazdag erényeire, jó érzésére, és finom magaviseletére nézve; az illy gazdagság többet ér minden egyéb földi javaknál! Nyolcz hehek multak immár el, mióta vizsgálgom, csudalom, tisztelem, és szívem rejtekéből szeretem kegyedet, — 's egészen meg vagyok győződve, hogy szép testében szép és nemes lélek-is lakozik; — azért szívből ohajtanék kegyed birtokában, kezemet kezével egyesítve, az élet pályáján haladni.

Karolina: Uram! világosan, és nyílt szível kinyilatkoztatom az urnak: hogy nem kívánom magamat a' jégre vezettetni, mert azon igen sikamlók és veszedelmesek az utak!

Kalmár: Drága kincsem! kegyed igen nemesen, és nagy lélkűen gondolkodik; — azonban, ne kételkedjék emberségemben, mivel olly igaz, mint Isten a' menyben, hogy eltökélttem magamat a' kegyed szelid paizsa alá adni.

Karolina: Uracsom! feltett szándékából hamar a' valóságot következteti. Vizsgálja-meg előbb ön szive rejtekeit, 's a' hitves választásba rejtezett valódi boldogságnak sokféle viszonyait; — különben kedvetlen jövendőt okozhatna ön magának. — Többnyire egyenes szível nyilatkoztatom, hogy az olly románvitézi nevezések, mint; „szép angyal, szép parancsnokném, 's t. eff. engemet egyáltalán nem illetnek, — kérem tehát, kiméljen meg az ollyatén hízkelésektől, 's nem hozzám mért dicséretektől.

Kalmár: Jó leányka! az igazság minden alakban kitűnhetik, — azért, eltökéltem ohajtanám irántami érzelmét

hallani, 's kegyeddel nemes szelidséggel szóllani. Vizsgálja-meg kérem szive rejtekeit, talál-e azokban az irántami vonzalomnak némelly szikrájira? — Ha igen, ugy kérem: fogadja tőlem ezen arany gyűrűket, 's nyakékeséget szivesen! —

Karolina. Örömmel fogadnám az ur szerelme zálogait, ha attól nem tartanék, hogy jövődöben keserű szemre-hányásokat teend szegénységem ellen.

Kalm. Esküszöm az egekre! ha öszvekelendünk, olly áthatatos csendeségben fogunk élni, hogy azon eset még legzordonabb körülményeinken se fordulhat elő.

Karol. Szabad-e kérdenem becses nevét?

Kalm. Engemet R*** Vilmosnak hívják.

Karol. Édes Vilmosom! Tehát engem valóban szerencsésé akar tenni?

Kalm. Igen, édes leánykám! Kegyed oldala mellett kívánom ama napjaimat tölteni 's végezni, mellyekkel a' Mindenható még hátra levő életemet meg-áldandja. —

(Folytatás következik.)

II. NÉPISMERTETÉS.

Otaheiti és a' Sandwich szigetek. *(Végzet.)*

A' fal hasadékain keresztül ezen osztályok egyikére sugárzott a' hold, 's ekkor láhattuk, hogy abban mindkét nembeli Tutu-k (pórnép) laknak. Ez okból tehát az ellenkező oldalra fordulánk, 's nem sokára a' királyi terembe (szála) érkeztünk, mellyet egy ketté hasított 's félig olajjal megtöltött kokosdiónak szélén kipislogó mécsbél nyomorultan világita-meg. Álmélkodva tapasztaltuk, hogy eleinte a' szobában legnagyobb csendeség uralkodék; de nem sokára több izmos férjfiak, kik egymás után ébredtek-fel álmaikból, 's ő felségének kegyenczei (Günstling)! voltak, e' szókkal idvezelték: „Juranna-Poy?“ (Hogy szolgál az egészség?) Végre az uralkodó királynét-is megleltük, ki elnyújtózva fekvék egy gyékényen. A' szoba száraz fűvel volt behintve. A' királyné körül, szinte gyékényeken több fiatal szép asszonyok feküdtek, 's egy fanyoszolyában, melly azon osztályhoz volt támasztva, hol cacao-olajjal megrakott számos almáriomocskák állottak, Pomari, Aburai 's Aimattá-ja feküdtek. Belépésünk az egész társaságot moz-

gásba hozá; némellyek még egy mécs hozatala után láttak, mások gyékényeket hoztak számunkra, Pomari pedig herczegnéjét, Aimattát vezeté előnkbe, 's udvariságával sokkal többre-is ereszkedett, hogy sem illy fiatal házas férjfitől várni lehetett volna. Már azt véltük, hogy későn-is jöttünk, 's mentegettük magunkat, hogy a' társaságnak éjjeli nyugodalmát háborgattuk; de nem sokára értesítettünk, hogy a' királyné nagyon megterhelé gyomrát, 's mivel lekellett feküdni, iránta viselt udvariságból a' többiek is önként lefeküdtek. A' fejedelem asszony azonban már jóformán érezvén magát parancsolá, hogy mulattatásunkra valamely táncz adattassék elő. Ezen mutatvány minket annyival inkább örvendeztetett, mennyivel kevesbbé kecsgethettük magunkat annak láthatásával, minthogy illyes mutatványokért kemény büntetés váraozik mind a' tánczosok, mind a' nézőkre. Ez okból a' táncz igen vigyázva 's félénken adatott elő, a' Yivo (nádsip) pedig csendesen fuvatott, nehogy a' tengerparton katona gunyába öltözött, 's rozsdás karddal fel 's alá járkáló rendőr (Polizeimann) valamit meghalljon. 'S még sem vállhat-meg egészen ezen népecskének természeti vonzódása a' táncztól és nádsiptól. Illy kevéssé illesztették törvényeiket ezen nép törvényhozóji azoknak characteréhez, kiknek javokra alkoták azokat. Mi legalább semmit sem vettünk azon tánczon észre, mi valamely józan ítélőt botránkozathatott volna, 's mint-hogy képzeteink Webber urnak, Cook kisérőjének varázselőterjesztése után idomultak, valóban váraozásunkban kevéssé megcsalódottaknak találtuk magunkat. Táncz közben a' királyné komornáji egyszerű melodiákat igen kellemes és hajlékony hangon danoltak; azonkívül pedig ügyes hevenyészek (improvisator)-is voltak, mivel a' szókat kinnekkinek, kit érteni akartak, személységéhez alkalmazni, 's változtatni tudták.

Mig azonban eme multságok foglalák-el figyelmünket, egészen más nemű jelenetek esének a' férjfiak szobájában, mellyek a' legmakacsabb kételkedővel (scepticus)-is elhították volna ezen nép tökéletes elromlásának állapotját; 's ha még azt-is meg fontolta volna, hogy királyi lakhelyben az országos és egyházi főnek jelenlétében voltak, azon követ-

kezményre jut vala, hogy e' népet vagy az Európaiak társalkodása alacsonyítá-le, vagy hogy az készakarva sérti-meg a' rendszabásokat, mellyek előtte egész nevetséggé váltak.

Otaheiti leírásánál örvendeztetőbb amaz előterjesztés, mellyet Beechey kapitány a' Sandwich szigetek felől közöl, hova hasonlóan némelly térítők benyomultak ugyan, de felülhaladó befolyást, valamint Otaheitiban nem nyertek.

„Honoruru városa előtt (Woahoo szigetén) — úgy mond Beechey kapitány — a' Sandwich szigetek fő kikötőhelyén a' királynak lakóvárosa előtt vetettük-meg vasmacskákat.“

Ide Otaheitiből olly sebesen értünk, hogy a' két tartomány közti ellenkezet (Contrast) különösen szembe tűnt. Woahooban hijában kémkedik a' szem zöld árnyékos erdők után, mellyek Otaheiti 'vidékét elevenitik. Sőt az egész országnak kiégett terméketlen tekintete van, 's csak akkor, midőn már a' dombok tetejére ért, és a' völgyekben messze terjedő Taro-ültetvényeket látott az ember, csak akkor lehet megmagyarázni, mért tisztelteték-meg ezen sziget a' sandwichi szigetek kertjének nevezetével.

Nem kevesbbé kitűnő a' Woahoo-i 's Otaheitiak közti különbség. Azon körülmény, hogy ők a' nap sütésének mindig kitéve vannak, nekik setét arczzint, 's vonásaiknak valami ujat adott, mit a' társaságos szigetekeken eszre venni nem lehet; szemeiknek vad tekintete eleintén felölök hamis ítéletet gerjeszt az emberben, melly azonban hamar eltűnik, 's férjfiás characterök iránt tiszteletet támaszt, millyet a' Taheitiaknak elerőtlenült állapotjuk soha se gerjeszthet. A' két tartomány közti különbség még világosb lön, midőn a' kikötőben felfelé hajóztunk: csak hamar 40 ágyúval megrakott várat, egy hadi brigget (két arboczfás hajó), 's más egyéb hajókat láttunk; mindenikén Tamahamaha zászlója lobogott. Midőn kikötöttünk, örömmel tapasztaltuk ama figyelmet, mellyel az illendőség iránt, és ama tiszteletet, mellyel az alattvalók előjárójik iránt viseltettek. Egy szóval ezen tartomány minden tekinteti polgárosodásban felül haladá a' másikat, noha fájdalom a' honosiak közös eredetűeknek látszanak. A' Byron lordtól kormányzott Blonde hajó nem rég hagyá-el e' szigetet, és

Igy a' hadi hajó itten ujság nem volt; mind a' mellett-is elérkezésünkkor minden rendbeli lakosoktól pezsgett a' tengerpart, kik nagyon illően viselék magokat, 's kiszállásunkkor segedelmünkre voltak és minden tisztelettel helyet adtak. Nagyon örvendetes volt a' szépen kifaragott házak láthatása; a' város rendes négyszegekre van rakva, 's az utszak két oldalain korcsmák, vendég-és kávéházak voltak illy czimerekkel: „Brittannia, a' vig matróz, a' jó asszony.“ Rövid menetel után Krimakoo, vagy a' mint közönségesen nevezték, Pitt-nek csinosan faragott és üvegablakos háza eleibe értünk, 's őt a' szobapallón elnyújtóvva vizi betegségben sinlődve, mellyben későbbre meg-is halt, találtuk volt. Lelke azonban munkás volt; sőt midőn beszédünket a' sziget ügyeire fordítottuk, feltüzesegett, és sajnálkozását emlité, hogy beteg teste gátolja őt annak személyesen viselendő kormányzásától. Emlité a' britt kormány iránti hajlandóságát 's hálaadását azon tiszteletért, mellyel felséges urának utódja 's ennek hitvese iránt viseltettek az Angolyok, midőn holt tetemeiket olly tisztéséges módon a' sandwichi szigetekre vissza küldék.*) Ezen kegyeséget tehát az által akará megszolgálni, hogy hajónk számára mindennek, mire szükségünk volna, megszerzését ajánlaná. Ezen nagy lelkű ajánlást annál kevesbé fogadhatám-el, minthogy ezen főrendű ur illyes költséget tetemes áldozat nélkül nem eszközölhetett volna, 's a' hasonló ajánlást Byron lord-is elmellőzte.

Ekkor az ifjú király, ki éppen sétálni volt, lépett-be; ugyan azon érzelmeket bizonyítá, mellyeket pártfogójában tapasztaltunk, 's a' Blonde-on levő barátjai felől kérdezősködék. Boki ekkor Hawaiiiban volt; felesége, Kuanoa, Mannia, 's a' többi főrendűek, kik a' sandwichi királyt angoly országba kísérek, egymással vetekedtek az irántunk mutatandó sziveségben; valamennyin olly sok dicsérettel halmozák angoly országot, hogy hihetően soha se fogják ama jó bánásmódot elfelejteni, mellyel ott irántok viseltettek; azonban hazánk betegségeitől nagyon félték, 's azt

*) Tudva van, hogy néhány év előtt a' sandwichi szigetek királya Blonde nevű angoly hajón Londonba utazott, 's őt több kísérelőjével együtt meghalt.

többen igen egészségtelennek tartották. Elfogadtatásunk nagyon-is barátságos volt; szükségünk minden kitelhető módon kielégítették. Május 31-kén Oneehow-ra a' sandwichi szigetek legnyugotiabbikára menénk, melly. Yam gyökereiről (kenyérgyümölcs) és gyümölcsseiről hires.

III. JELES MONDÁS.

H a z a f i ú s á g. Munka, fáradság, éőt még a' veszély se terhes a' Magyarának, ha nemes czélra törekedik, és áldozhat a' hazafiúságnak. A' hazafiúság az a' roppant örökös tölgyfa, mellynek az egekhez közelgető magoságán semmi külső csapás erőt már nem foghat, nem vehet; és ha földjét, mellyben gyökerezett, a' barom nem dultja, 's éltető gyökereit a' féreg nem rágja, magában 's magából meg-ujul, gyarapodik, 's mind inkább törzsöködik.

Gróf Reviczky Ádám
borsodi közgyűlést nyitó beszédében 1829.

IV. K Ö L T É S Z E T.

Szerelem és Ész.

Angolyból. (Thomas Moore után.)

„Mikor az ember eszeskedni kezd, megszűnik érezni.“

Rousseau.

Szép reggel midőn éledve
Nyárban szív 's virág serdül,
S z e r e l e m, korán ébredve,
É s z h e z jött véletlenül.

Álmát Szerelem mondotta,
Ész viszont időről szólt;
A' köz ut együtt tartotta,
A' nap szép és tiszta volt.

És a' gyermek vig ugrással,
Ész, mint Júno lépgetett,
'S arra a' nagy testállással
Hosszas árnyéket vetett.

Ne csudáld, hogy nyári reggel
Szerelem fázkodhatott,
Árnyék járta-át hideggel,
Mellyet Ész szállongatott.

Szerelem napot kereste
Melegíteni szárnyait,
De ah! a' lány órjas teste
Közbevette árnyait.

Szólt amaz: „nincs mód kiállni —
A' nap nem csak értted lett.“
'S mirtushoz menvén sétálni,
Szép nymphától bucsút vett!

Szerelem vigadva jára
A' kies rét 's viz felé;
Üdvet szórt rá nap sugára,
Szellő kéjt lehelt belé.

Kertnek, lombnak, tudta lelni
Édeségit — 's meg nem szűnt
Szivni illatot 's izlelni,
Mig iz 's illat el nem tűnt!

De midőn dél-pompájában
Nap süté a' térséget;
A' fiú, ellankadtában,
Érze már hidegséget.

A' virág-szint elvesztette,
'S a' homlok fris harmatját —
Csendes ész, ah! nem vethette
Reá hüs árnyékzatját.

Egy zöld és koros pálmának
Ernyejét fellelte még,
Látja a' nyugvó nymphának
Hüs arczát, 's óvé hogy ég!

„Ó! fogadj kebled hülttére“
Szóll, ölelve lábait;
'S Ész veté beteg fejére
Hüs ruhája ránczait.

A' mint mell' jégét érzette,
 Vér mindjárt lecsillapult;
 Szerelem, ah! nem tűrhette
 Ész fagyát — 's keblén kimult!

S. J.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Szerencsétlen hírvágy. Bolognában bizonyos Gaetano Marchesi korábbi on nyilatkozása szerint csak azért, hogy az újságlevelek őt-is hirdessék, a' 309 láb magoságnyi bolognai toronyról (épült 1109-ben) leveté magát. Az új Herostratus azonnal halva maradt.

40,000 frank tőke pénz és egy férjfi reá! — Egy házassulandó ifjú Francia elhatározá, hogy maga magát sorsokkal ki-játsza, 's ezért egy loteriát nyitott-még illy feltételekkel; — 18—25 esztendő szüzek egy sorsért 5 frankot fizetnek; ugyan azon korú magtalan özvegyek 10 frankot; ha gyermekök van 15 frankot; — 25—30 esztendő szüzek 20 frankot; ugyan azon korú magtalan özvegyek 25 frankot. — Idősebb korú személyek ki vannak a' játszásból zárva. — A' sorsok elkeltével a' 400,000 fr. tőkepénz félretételik, 's a' mi megmarad apróbb nyereségekre rendeltetik. — A' nyertes személy 3 hónap meggondoló időt (ez tán sok-is) kap, hogy a' nyert férjfiút akarja-e, vagy nem; ha nem — úgy nyeresége felét, az az 200,000 frankot neki tartozik engedni. De ez esetre-is 200,000 frankot nyerend!

Sze kr é ny es y.

V. NEVETTETŐ PILULA.

Istókra jött a' sor, hogy katonának B. helység előjérőji által erőszakkal megfogattassék. De jóval előbb megsejtvén a' dolgot, a' helység csapházába rejté magát. A' bíró rajta ment fegyveresen négy esküdtjével, de nem tarták tanácsosnak a' bemenetelt, mert féltek az elszántnak boszújától. János gazda feltalálván magát így szólla; „Istók, kiálts, hol vagy, másképp ebül jársz!“ — Erre Istók nagy ijedten: „Én biz' nem kiáltok.“ „Ruchietl Miklós.

Tagrejtvény.

Durva Tatár viselé az egészt, most pásztori fegyver.

Első tagja idő, a' másika dús megye, 's roskadt

Vár és város; ez-is feje nélkül lakhelyet épít.

Sz—p Szabadkán.

Előbbi rejtvény: 1) Koronás fejedelmünk; mert gála-lova fehér, mellj szin hasonlít a' fehér rózsához. — 2) A' leány; mert őt mindig egy legényért adják.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.